

Tanulás 4D-ben

Diskurzus a digitális didaktikai diverzitásról

1. Én vagy mi?

A *Digitális naplók* írásának ötlete egyikünk nevéhez kötődik, a *Digitális vendégnaplóé* viszont már közös szülemény. A napló- és vendégnapló-bejegyzésekből összeállított kötet szerkesztői munkálatait egyikünk végezte, míg a vendégszerzőkkel és bejegyzésekkel kapcsolatos adatelemzést a másikunk. A naplóorozat huszonöt epizódja nyilvánvalóan annak tulajdonosától származik. S bár másikunk „csak” egy-egy vendégnapló-bejegyzést és kommentárt jegyez, a hét hónap alatt az egész alkotófolyamatot végigasszisztáló szellem- és játszótársként volt jelen. Így hát e tanulmány írása során szembesültünk a feloldhatatlannak látszó „én vagy mi?” szerzőségi szám-személy problematikával. Ezt az alábbi módon igyekszünk kezelni: a naplóírás folyamatát és a vendégszerzőkkel és szövegeikkel kapcsolatos megállapításokat egyes szám első személyben a naplószerző írja. A legnépszerűbb vendégnapló szerzőjeként tett reflexiókhoz szintén ez a nyelvi forma kívánkozik, csak a másikunktól. Bizonyos szövegrészleteket pedig többes szám első személyben fogalmazunk.

1 Nemzeti Közszolgálati Egyetem RTK Rendészeti Magatartástudományi Tanszék, molnar.katalin@uni-nke.hu

2 Budapesti Corvinus Egyetem Szociológia és Kommunikációtudomány Doktori Iskola, uricska.erna@stud.uni-corvinus.hu

2. Szükségből erényt, szorongásból reményt

Az egész 2020 novemberében kezdődött azzal a ténnyel, hogy a COVID-19 járvány második hullámának tetőzésekor ismét bezártak az oktatási intézmények, köztük természetesen a Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) is. Az egyhetes rektori szünet nemhogy a felkészülésre, de a magamhoz térésre sem volt elegendő. Így vágtam hát neki november 16-án a távolléti oktatásnak, s mindjárt az első héten harminchárom órám volt, valós időben, online. Ahhoz képest, hogy az oktatásmentes héten végig tagadásban voltam – azaz csaknem teljes depresszióba estem attól a tudattól, hogy online kell tanítanom –, az első élmények igencsak jól sikerültek. Annyira, hogy el is határoztam: megírom őket egy ún. digitális naplóba, és a 2012 óta működő szakmai honlapomon (<http://www.nyelvilektoralas.hu/>) megosztom. Már ekkor biztos voltam ugyanis abban, hogy tapasztalataim másokat is érdekelni fognak, hiszen problémámmal nem voltam egyedül. És jól éreztem. Egy kolléga, amikor elolvasta az egyik naplóbejegyzésemet, ezt írta: *„Nagyon szuper énközlő írás az online oktatás Katis tapasztalatairól. De ha hiszed, ha nem, sokunk érzéseinek és gondolatainak hangot adtál. Jó volt olvasni.”*

3. Napló + vendégnaplók = beszélgetőkönyv

A naplóírás ötlete magától értetődő volt. Egyrészt nyelv- és irodalom szakos bölcsészként sok ilyet olvastam és olvasok, a műfajt mindig is szerettem. Egy műfajttörténeti monográfia meghatározása szerint a napló „a naplóíró létezésének keretét adó, valóságnak tekintett külső események, cselekedetek, gyakran bizalmas gondolatok és érzések napi, esetleg időszakos felidézése” (Braud 2006, idézi Z. Varga 2020). Másrészt kommunikációs készségeket fejlesztő trénerként másokat csakis úgy biztathatok hitelesen az önreflexióra, ha magam is gyakorlom, márpedig a napló kiváló keret ehhez. Harmadrészt – s itt most talán ez az egyik legfontosabb motiváció – a naplóírás közismerten és elfogadottan terápiára alkalmas tevékenység. Egyfajta önkítárulkozás, akár elképzelt, akár konkrét személynek, akár csak magának címezi az ember.

De nemcsak az irodalomtudósok, hanem a pszichológusok számára is izgalmas a naplóírás – egyáltalán az írás, sőt az őszinte írás és beszéd – gyógyító erejének vizsgálata. Pennebaker (2005) egész könyvet szentelt a terápiás írásnak. Jóllehet Borgos Anna a könyvről írt recenziójában kritika tárgyává teszi, hogy Pennebaker műve magán hordozza a tudományos népszerűsítő kiadványok minden jellegzetességét, mégis, alapvetően ajánlja. De nemcsak a könyv elolvasását, hanem magát az írást, legfőképpen megelőzés céljából: „A szerző a Texasi Egyetem Pszichológia Tanszékének vezetője, aki szociálpszichológusként évtizedek óta vizsgálja az egészségi állapot összefüggését az érzelmek szavakba, közelebről írásba fordításával. Ezeknek az igen széles körben és változatos területeken végzett vizsgálatoknak nyújtja összefoglalóját a könyv. A vizsgálatok konklúziója tulajdonképpen meglehetősen röviden is összefoglalható: életünk érzelmi megterhelő élményeinek biztonságos megosztása, feltárása nemcsak az adott trauma feloldásában segít, hanem hosszú távon is javítja az immunrendszer állapotát és a fizikai és mentális egészség minőségét. [...] a nyelvbe fordítás segít reflektálni, eltávolítani, formába önteni és megérteni a gomolygó érzelmeket; az írásos rekonstrukció ezáltal újfajta viszonyt hoz létre az eseményhez és önmagunkhoz. A feltárás ellenpontja a gátlás, amely rengeteg energiát emészt fel. Az írásos katarzis a gátlásra fordított energiát is csökkenti – ebben nem tér el a tánc-, rajz-, zene- és egyéb önkifejezésre építő terápiáktól, de az önkifejezésen túl fontos eleme, hogy a nyelvre épít, a nyelven keresztül hat a kognitív és affektív folyamatokra. Pennebaker hangsúlyozza, hogy a pozitív élmények visszatartása is hasonló károkat okoz, mint a negatívaké, és ezek megosztása is egészségnövelő hatású” (Borgos 2005: 365–366). Magából a műből pedig ez a gondolat illik ide leginkább: „Önkénteseink túlnyomó többsége arról számolt be, hogy az írás végeztével megkönnyebbülést, boldogságot és meglegedettséget érzett. Legbelsőbb érzéseink és gondolataink feltárása nem csodagyógyszer. [...] Annyi azonban bizonyos, hogy jobban megértjük majd érzéseinket és érzelmeinket, és azt az objektív helyzetet is, amelyben éppen vagyunk. Más szóval, az írás némi távolságot teremt az adott élethelyzettől, és ezáltal új perspektívába helyezi azt” (Pennebaker 2005: 63).

Nem reprezentatív, sőt még csak nem is kutatási eredmény, amit még itt szeretnék megosztani, de a fentieket igazolja egy levélrészlet egy vendégszerzőtől, aki a felkérés és az írás élményének hatására így fogalmazott: „*Nagyon köszönöm*

a lehetőséget, számomra kifejezetten meglepő volt, hogy milyen jó érzés volt írni ezt a naplót. Több szempontból is – egyrészt eszembe jutott az Apukám, másrészt pedig az a sok-sok pozitív dolog is, amit az elmúlt hetekben, napokban mintha elfelejtettem volna. Nagyon köszönöm ezt az élményt is, tényleg megtiszteltetés volt a felkérésed.”

Tudjuk, hogy sokaknál a megbetegedéstől való félelem pandémiás szorongást okozott, a karantén a bezártság, az elszigeteltség érzését már-már az elviselhetetlenségig fokozta. Mindezek tetejébe a digitális oktatás nem ismert technikai és módszertani kihívások elé állította az oktatókat. Mindez így együtt elég komoly stresszt eredményezett. Volt, aki a karantén és járvány idején születő új angol szavakból és kifejezésekből készített szótárat (Uricska 2021), más pedig a vírusnyelvet vizsgáló új kutatási területnek – a *virolingvisztiká*-nak – a körülhatárolására vállalkozott (Istók–Lőrincz 2020, 2021a, 2021b). Magam ösztönösen fordultam a számomra évtizedek óta terápiaként alkalmazott íráshoz. Csupán annyi változás történt, hogy új fejezetet nyitottam *Digitális napló* címen.

A kötet műfaji meghatározásához azonban kevésnek bizonyul a napló, hiszen itt nem egy szerzőről van szó, hanem még másik 61-ről. A vállalkozást ezért beszélgetőkönyvként definiálom: „Az igazi nagy baráti beszélgetések formája nem a dialógus, hanem a párhuzamos beszéd. Nem villogó, röpködő replikák sora, hanem ráérős mesélés. Egyszóval nem párbaj, hanem mindkét fél elmondja a maga baját, a másik pedig úgy hallgatja végig, hogy nem szól közbe. Élő beszédben ritkán sikerül ezt így betartani, de írásban nagyon jól lehet. Műfaja pedig a beszélgetőkönyv” (Molnár 2010).

Foucault (1999) egyenesen az „önmagunk megírása” kifejezést használja arra a lélektani folyamatra, amely a mások szövegeinek olvasása és az írás változása során zajlik bennünk. Seneca írásra és olvasásra vonatkozó gondolatait elemezve az alábbiakat írja: „A feljegyzést készítő személy a mondott dolgok összegyűjtése által teremti meg a saját identitását. [...] Seneca nem győzi hangsúlyozni, hogy aki önmaga akar lenni, annak olvasnia kell; nem meríthetünk pusztán önmagunkból, és nem tudjuk magunktól felvértezni magunkat az önuralomhoz nélkülözhetetlen észelvekkel: szükségünk van mások útmutatására, irányítására, példamutatásra és segítségére. Az olvasás azonban nem választható el az írástól; »váltakozva kell folyamodnunk«, vissza kell térnünk eme

két elfoglaltsághoz, az egyikben jelentkező túlkapást a másikkal kell csillapítani” (idézi S. Horváth 1971). Pontosan erre ad lehetőséget a beszélgetőkönv.

Oktatókollégáim bevonása a terápiás folyamatba eleinte ugyanolyan ösztönösen indult, mint a saját naplóírás. Mindegyiküket hosszú évek, sokukat évtizedek óta ismerve szinte biztos voltam abban, hogy nekik is hasonló kihívást jelent az online oktatásra való átállás, de azért megkérdeztem őket. Már felületes beszélgetéseinkből is egyértelműen visszaigazolódott ez a sejtés, ezért úgy gondoltam, felajánlom nekik is a naplóírás lehetőségét. Az első pillanattól kezdve mindvégig kivétel nélkül örömmel fogadták a meghívást. Egy rövid idő után már koncepciózusan válogattam őket, és egy meghatározott logika mentén adtam közre írásaikat, átlagban hetente kettőt. (A 7 hónap 28 hetére kell elosztani az 52 szöveget.) Hol a saját naplók, hol a vendégnaplók „vezettek”, vagy ha úgy jött ki a lépés, fej-fej mellett haladtak, de semmiképpen nem versenyben.

Álljon itt Foucault-tól még egy gondolat arról, mit is jelent a feljegyzések diskurzussá transzformálódása: „Nem szabad pusztán úgy tekinteni ezeket a feljegyzéseket, mint az emlékezet segítőit, melyekbe időről időre, ha a helyzet úgy hozza, belepillanthatunk. Nem azért jöttek létre, hogy pótolják, amit az emlékezet nem őriz meg. Sokkal inkább olyan ténylegesen elvégzendő feladatok eszközeit és kereteit képezték, mint az olvasás, újraolvasás, meditáció, önmagunkkal és másokkal folytatott beszélgetések. Arra valók, hogy mindig kéznél legyenek [...]. Kéznél vannak, vagyis nem pusztán az értelem és a tudat számára jelenlevők és megidézhetőek, hanem ténylegesen rendelkezésre állnak és felhasználhatók, ha a szükség úgy kívánja. [...] Ehhez pedig nem elegendő, ha egyszerűen csak az emlékek vitrinében vannak kiállítva, de mélyen a lélekbe kell vésődniük, »be kell ivódniuk«, ahogy Seneca mondja, és a részünkké kell válniuk. Nem elég tehát, ha a lélek befogadja és magáévá teszi, önmagává is kell alakítania őket.” Az írás „tehát a diskurzus szubjektívizálódásának nagyon fontos mozzanata” (idézi S. Horváth 1971).

A fenti gondolatokat megerősíti egy másik vendégszerzőtől kapott köszönőlevél egy ide illő részlete: *„Amikor visszajeleztél az írásomra, akkor esett le igazán, hogy mi is a mögöttes játék ebben a vendégnaplósdiban. Megkapargatni, mennyire rezegnek egymásra emberek, mennyire gondolják ugyanazt, vagy éppen homlokegyenest mást ugyanarról a dolgról. Mennyire ismered őket. Bevallom, azért ez a*

lelkesedés ragadós! És irigylésre méltó is, hogy egy kívülről ilyen aprósághoz mekkora jelentőség tapad, ha az ember úgy fogja meg. Ennek nem tudom, van-e értelme, de arra gondolok, hogy nem rálegyintesz, hogy oké, írunk egy naplót, ő is, meg én is, hanem ennek mélyebb értelmet adsz azzal, hogy ilyen gyermeki lelkesedéssel, játékosággal vagy az ebben rejtőző titkok iránt. Szerintem ez megfizethetetlen. Engem is feltöltött a lelkességed. [...] Megerősítettél abban, hogy rajtunk múlik, mire hogyan tekintünk, hogyan fogjuk meg, gyúrjuk a magunkévá – úgy, hogy ez nekünk erőt is adjon és üzemanyagot. Talán mégis sikerült mélyebben megfognom ezt a köszönömöt.”

Ajánlom tehát az olvasónak, hogy olyan szemmel is tekintsen a vendég-szövegek között születő diskurzusokra, hogy vajon azokban mennyire érezhető – sokszor öntudatlanul is – a terápiás jelleg. Ha jobban belegondolok, a megküzdési stratégiák gyakorlatilag bájosan amatőr, ám megkapóan őszinte gyűjteményeként is értékelhető a saját és vendégírásokból összeállt beszélgetőkönyv.

4. Tanulás 4D-ben

A cím és az alcím egy nyelvi lelemény eredménye, amelyet hosszas vívódás előzött meg. A szójáték kedvéért – amiért nyelvészeknek nem kell a szomszédba menniük – esett a választás végül négy idegen szóra, mert így adta magát a 4D rövidítés. A neveléstudomány képviselőinek körében a *diskurzus*, *digitális*, *didaktikai* és *diverzitás* szavak egyike sem szorul magyarázatra. Csupán annyiban, hogy mit is jelentenek a jelen kutatás összefüggésében.

Diskurzus. Az előző fejezetben már kifejtettem, miért a beszélgetőkönyv műfaját választottam a vállalkozás megnevezésére. De ki beszélget itt kivel? Tulajdonképpen mindenki mindenkivel.

Legelőször is, amikor az ember naplót ír, a napló álcájába bújva ugyan, de önmagával diskurál. Így történt ez velem is.

Majd amikor felkértem a vendégszerzőket, elsőként én szólítottam meg őket. Nemcsak a felkérő levélben, hanem másként is. Mindegyikük írása elé – vakon, azaz anélkül, hogy olvastam volna blogbejegyzéseiket – egy felkonferáló szöveget készítettem, amelyet ők is csak akkor ismerhettek meg, miután

elküldték nekem saját írásukat. Tudom, hogy ez hihetetlenül hangzik, de pontosan 28 tanúm van arra, hogy ez így történt. Ők maguk se hitték, csak azután, miután ezt a „trükköt” átérték.

Aztán jött az ő önreflexiójuk. A számukra egyetlen megköthetőséget meghatározott napló műfajnak köszönhetően nekik is elsősorban saját magukkal kellett szembenézniük, és ahogyan számítottam rá, így is tettek.

De a legtöbben közülük velem is párbeszédbe bocsátkoztak, sokszor nyelvileg játékos formában, amely a napló gazdájaként való emlegetésben is testet öltött.

Aztán ahogyan szaporodott a vendégszerzők köre, némelyikük elolvasván az előtte csatlakozók írásait, óhatatlanul is reflektált elődeire, így egymással is diskurálni kezdtek.

Majd a következő írásaimban én is többször reagáltam az általuk felvetett témákra, s viszont: ők is reagáltak az én naplóbejegyzéseimre.

Azonban még ez sem volt elég. Ha már egyszer a tanításról beszélgetünk, igazságtalannak éreztem volna, ha nem vonjuk be az egész folyamatba a hallgatókat is. Hiszen mégiscsak velük műveljük mindazt, amiről mi, oktatók jól eltársalgunk. Lehetetlen, hogy mindezt úgy tegyünk, hogy nem kérdezzük meg, mi az ő élményük, tapasztalatuk és véleményük a velük folytatott kísérletezéseinkről és rólunk. Saját naplóbejegyzéseim megjelenése után nem sokkal megkértem 33 – szintén tudatosan kiválasztott – hallgatót, hogy írjon kommentárt, természetesen ahhoz a részhez, amelyben ő maga is érintett volt.

Amint látható, az egymással beszélgetők köre egészen tág, és mind a kollégák, mind a hallgatók képviseltetik magukat. Sőt, akad egy különleges kivétel is: egy 13 éves iskolás. Őt rokoni szálak kötik hozzám, unokahúgom. Sokat beszélgetünk a tanulásról és az iskoláról, és úgy gondoltam, éppen méltó helyen lennének a naplómban az ezeknek a diskurzusoknak a nyomán általa leírt gondolatok.

Digitális és didaktikai. Mivel a távolléti oktatás hét hónapjának élményeiről írtam és írtattam vendégszerzőimet is, magától értetődő, hogy a kötet címében ez a jelző leszűkíti a témát. Ám hamar rá kellett jönnöm, hogy amiről beszélgetünk, az tulajdonképpen maga az oktatás módszertana, amelynek működését nem lehet csupán a digitális térben vizsgálni. Minden online tanóra és az ott használt (vagy nem használt) módszer mögött ott van az alapvető didaktikai szándék és tudatosság (vagy annak hiánya). Meghívott szerzőim mindegyikéről

tudtam, hogy akár képzett tanárok, akár nem, a diákokért fáradoznak, és keresik az újabbnál újabb módszertani megoldásokat. A tanulást segítő szándék vezeti őket a digitális járatlan útjain is. A cél egyszerű: a tanulók szakmai tudásának gyarapítása és szociális készségeik fejlesztése, mert csak ezek tudatos és harmonikus összeillesztése révén válhatnak kompetens szakemberekké. És ebből a szempontból mindegy, hogy az iskolarendszerű rendészeti képzés melyik szintjén vagyunk, ezért mindháromnak a képviselőit bevontam a párbeszédbe.

Diverzitás. A sokszínűséget önmagában mint esztétikai értéket is szeretem. Emellett vallom, hogy a sokszínűség alapvető etikai érték. Ez a gyűjtemény pedig egyenesen kínálta magát, hogy sokszínű legyen. A téma és a napló műfaja volt csupán kötött, egyébiránt a szerzők teljes szabadságot kaptak, és éltek is vele. Kifejezetten a személyes élményeik, a saját narratíváik érdekelték, hiszen ahányan vagyunk, annyiféle módon próbálkoztunk – nemcsak magunknak, de a diákoknak is – hasznossá, érdekessé, s nem csupán elviselhetővé, túlélhetővé tenni az online oktatást. A 13 és 65 éves kor közötti szerzők összetétele már önmagában is garancia volt arra, hogy sokféleségük azonnal látható legyen. Néhány tény ezzel kapcsolatban kiemelésre érdemes, ezért készült az 1. táblázatban összefoglalt vendég(napló)leltár.

Nemek aránya	nő	15
	férfi	13
Státusz	hivatásos	17
	civil	11
Képzési szint	NKE	21
	pályaorientáció	3
	rendészeti alapképzés	2
	egyéb	2
Kapcsolódás	csak kolléga	17
	csak tanítvány	4
	tanítvány és NKE-kolléga	5
	egyéb	2
Tanári végzettség	nincs	18
	van	10

1. táblázat: A vendégszerzők összetétele (n = 28)

A nemek és a státuszok nem kívánnak magyarázatot. Bár nem különösebben tudatosan törekedtem a köztük lévő arányosságra, szinte fele-fele a társaságnak tartozik ide vagy oda, enyhe eltolódással a nők és a hivatásosok irányába. Ezek az arányok egyébként nagyjából tükrözik a rendészeti képzés területén dolgozó oktatókét is.

A képzési szint, ahol a szerzők tanítanak, szükségszerűen húz jelentős mértékben a rendészeti felsőoktatás felé, hiszen magam is itt dolgozom. Viszont nem akartam csak erről a területről írni, mert vallom: nem lenne ennyi hallgatónk, ha már a pályaeorientációban, illetve a rendészeti alapképzésben oktató kollégáink nem alapoznák meg a rendészeti szakmák iránti komolyabb érdeklődést. Másrészt ezekhez a képzési szintekhez is kötnek évtizedek óta tartó ismeretiségek, és ezúton is szerettem volna helyet adni meglátásaiknak, véleményüknek. Kifejezetten értékes adalékokkal tudták kiegészíteni az egyetemen általunk ismert képet. A pályaeorientációban oktatók az ország három különböző városából érkeztek: Keszthelyről, Szombathelyről és Tokajból. A két alapképzésben oktató kolléga pedig a Miskolci Rendvédelmi Technikumban dolgozik.

A vendégszerzők és a kommentelők hozzám való kapcsolódása annyiban érdekes, hogy kilencen volt vagy jelenlegi tanítványaim, és közülük öten már kollégáim is. Lehet, hogy ez csak nekem fontos, de talán mondhatom, hogy mindig örömteli egy tanár számára, ha egykori tanítványait az alma mater tanári karában üdvözölheti.

A tanári végzettség meglétét vagy hiányát pedig azért tüntettem föl, hogy valami rálátás adódjon arra, hogy a vendégszerzőként megszólított kollégák között milyen arányban vannak tanári oklevéllel rendelkezők, és hogy ennek mentén vajon érzékelhető-e markáns különbség a véleményükben. Jelen kutatás nem vállalkozhat arra, hogy messzemenő következtetéseket vonjon le a tanári oklevél meglétéből vagy hiányából. Annyit azonban megkockáztatok, hogy aki közülük tanárnak készült, annak tanult, és pályája eleje óta akként is dolgozik, minden esetben elkötelezett a pedagógiai megoldások színessége mellett, és tudatosan, bátran alkalmazza is azokat felsőoktatási oktatói gyakorlatában. Ebben kétségtelen előnyt élvez azokkal szemben, akikben megvan az erre való szándék, de nehezebben találják a tanítás hatékonyabb módszertani megoldásait. Bár kétségtelen, hogy ez a diskurzus sokat adott ez irányú elkötelezettségükhöz, és ez már önmagában sikerként könyvelhető el.

5. Kommentárok és kommentálók

Ezek a szövegek nagyrészt felkérésre készültek, mégpedig a 25 saját naplóbejegyzésemhez. Számuk 40, mert némelyik írásomhoz több érintett véleményét is odaillesztettem, de volt olyan is, amelyikhez nem született kommentár. Hallgatókat és kollégákat is megszólítottam, hiszen a saját naplókban mindkét csoporttal átélt élményeimről beszámoltam. De jött pár kéretlen visszajelzés is. A hallgatói kommentálók nem melleleg lefedik a Rendészettudományi Kar teljes képzési spektrumát. Az alapképzés és a mesterszak, a nappali és a levelező tagozat csaknem minden szakát és a biztonsági, a polgári nemzetbiztonsági és a rendvédelmi szervező szakirányokat is reprezentálják. Itt is sajátos átmenetet képez a két csoport között az a 3 fő, akik egykori hallgatóimból lettek kollégáim, illetve az a 4 fő, akik kollégákként jelenleg doktori iskolába is járnak, így egyben tanítványaim is. A kommentálók életkora 19 és 55 év közötti.

Nemek aránya	férfi	24
	nő	16
Státusz	hivatásos	32
	civil	6
	tisztjelölt	2
Kapcsolódás	csak tanítvány	27
	csak kolléga	7
	tanítvány és NKE kolléga	6

2. táblázat: A kommentálók összetétele ($n = 40$)

6. A blognapló olvasottsága

A *Digitális napló* és a *Digitális vendégnaplók* egyes darabjainak első közlése 2020. november 22. és 2021. június 6. között, átlagban heti kétszer a szakmai honlapom Blog rovatában történt. Mivel ez egy közösségi platform, érdekes lehet, hány emberhez jutottak el az írások. Ennek nyomon követése a honlap számlálóján lehetséges, ami valamelyest rálátást enged az olvasottsági

mutatókra. A 3. táblázatban a három legnépszerűbb saját és vendégnapló-bejegyzés olvasottsági adatainak 2021. június 18-án érvényes állapota látható a szerzőkkel és az írásuk címével. Hogy legyen viszonyítási alap: a saját naplók átlagos olvasottsága 56 volt (legkevésbé népszerű: 22, legnépszerűbb: 191). A vendégnaplónál az átlag 113 (legkevésbé olvasott: 15, legolvasottabb: 1361).

Saját naplóbejegyzések (sorszám-mal)	Olvasók száma	Vendégnaplók (sorszámmal)	Olvasók száma
17. Digitális napló 17. rész Virtuális igazgatóság – ez már a jövő?	191	10. Uricska Erna (NKE): Fogason hagyott emlékeim	1361
1. Digitális napló 1. rész Első alámerülésem az online oktatás tengerében	174	12. Szabó Andrea (NKE): Babi néni és a távtanítás	223
18. Digitális napló 18. rész Távhospitalás, mint sajátos tér- és időutazás	133	15. Bándli Tibor (Szombathely, pályaorientációs képzés): Thriller vagy doku?	129

3. táblázat: A saját és vendégnapló-bejegyzések olvasottsági mutatói 2021. június 18-án

7. A népszerűség titka?

A szerzővel való közös munkánk, publikációink, nyolc évre visszanyúló kapcsolatunk, barátságunk nyomot hagytak az offline és az online térben is. Ezek mind ahhoz az egy ponthoz nyúlnak vissza, amikor is öt ajánlották elsőként, forduljak hozzá, ha rendészeti kommunikációval szeretnék foglalkozni. Öt főleg az offline térben zajló kommunikáció érdekli, engem kimondottan a digitális, a rendészeti közösségi oldalak (Uricska 2020) és ezek lehetőségei. Kata digitális naplórírási terve, ennek folyamata nem is mindjárt tudatosult bennem. El kellett telnie pár hétnek, el kellett olvasnom az első bejegyzéseket, hogy megértsem, ennek bizony fele se tréfa. És tudni lehetett, hogy sorra kerülök én is. Elhatároztam, hogy az akkortájt kiadott *COVIDictionary* (Uricska 2021), azaz angol nyelvű járványszótáram létrehozásáról fogok írni. El is készült a kézirat, de végül mégis másról írtam. A szótár keletkezésének történetét viszont megírtuk együtt (Uricska–Molnár 2022). Egyik hajnalban felébredtem, és ta-

lán a legszebb, az agyam legmélyebb szöveteibe bevésődött emlékeim egy szuszra kijöttek belőlem. Aztán reggel elolvastam, s konstatáltam, hogy biztosan történt velem valami, mert én alapjáraton nem tudok így írni. El is küldtem a naplószerkesztőnek, aki a megbeszélt napra időzítve fel is töltötte. Feszülten vártam, mi az, ami az olvasóknál mindezekből célba ér. A hatás nem maradt el, bár erre én sem számítottam. Több mint 1 300 olvasó! A blogbejegyzést azóta is el-elolvasom, s ami a legfontosabb: újra elkezdtem rendszeresen naplót írni.

8. Hogyan tovább?

Az NKE-n 2020-ban indult az ún. *Kreatív Tanulási Program* (KTP), amelynek célja reflektálni a távolléti oktatás módszertani kihívásaira. Az intézmény kutatásokkal, konferenciákkal, workshopokkal és képzésekkel olyan, az oktatókat segítő szolgáltatásokat nyújt, amelyek révén teret nyerhet a korszerű felsőoktatással szembeni elvárásoknak is megfelelő pedagógiai szemlélet. Szeretnék biztosítani, hogy a tanári végzettséggel/képzettséggel nem rendelkező oktatók is hozzájuthassanak azokhoz a pedagógiai módszertani eszközökhöz, amelyekkel a diákok tanulása hatékonyan támogatható. Az olyan kreatív és innovatív megoldásokat keresik, amelyek az adott egyetemi szakokra és az azokon tanuló különböző célcsoportokra szabott, differenciált és hatékony tanulást segítik elő. Ebben a tanári fantázia, elköteleződés és belső motiváció kiemelten fontos. Úgy véljük, hogy ez az egyszerű önreflexiónak induló naplósorozat, amely komoly kollegiális hálózatot megmozgató beszélgetőkönyvvé alakult, méltó módon képviseli a KTP által meghirdetett filozófiát.

Valljuk, hogy a tanulási folyamat irányításában rendkívül meghatározó a tanárok személyisége, hiszen az ember egész lényével tanít – voltaképpen példát mutat a tanulónak arra, hogyan is lehet hozzáállni a tudáshoz és az annak elsajátításához vezető tanuláshoz (Belényesi et al. 2018, Molnár 2019). Ha ezt a viszonyulást a tanár képes hitelesen megmutatni és továbbadni, az már fél siker. Mert csak a belsőleg motivált, tudását strukturálni képes, önmagát bátran és magas színvonalon megmutatni és előadni tudó és akaró szakember képes tanulásra bírni a tanítványait. Ha sok ilyen elkötelezett tanár összejön, és rendszeresen beszélgetnek, megosztva egymással tapasztalataikat, módszere-

iket, gondolataikat – dilemmáikat, nehézségeiket, de örömeiket, sikereiket is –, azzal biztosan mindegyikük külön-külön, de ami a legfontosabb: a minőségi felsőoktatás ügye is előrébb halad. A beszélgetőkönny ehhez kíván hozzájárulni.

Felhasznált szakirodalom

- Belényesi Emese – Budaváriné Béres Erzsébet – Molnár Katalin – Pallai Éva – Sréhlí-Klotz Georgina 2018. *Pedagógiai módszertani ismeretek a közszolgálati pályorientációs képzés oktatói számára*. Nemzeti Közzolgálati Egyetem. Budapest.
- Borgos Anna 2005. Recenzió Pennebaker, James W. (2005): Rejtett érzelmeink, valódi önmagunk. Az őszinte beszéd és írás gyógyító ereje című könyvéről. *Pszichológia*. 26. évf. 4. sz. 365–368.
- Braud, Michel 2006. *La forme des jours: pour une poésie du journal personnel*. University of Hawai'i Press. Paris.
- Foucault, Michel 1999. Megírni önmagunkat. In: Uó: *Nyelv a végtelenhez. Tanulmányok, előadások, beszélgetések* (szerk. Sutyák Tibor, ford. Kicsák Lóránt). Debrecen. 331–43.
- Istók Béla – Lőrincz Gábor 2020. A virolingvisztika részterületei. In: Simon, Szabolcs (ed.): *12th International Conference of J. Selye University. Language and Literacy Section. Conference Proceedings*. J. Selye University. Komárno. 83–92. <https://doi.org/10.36007/3761.2020.83>
- Istók Béla – Lőrincz Gábor 2021a. Virolinguistics: Introduction to the Study of the Coronavirus Language. *Acta Universitatis Sapientiae, Philologica*. Vol. 13. No. 2. 93–111. <https://doi.org/10.2478/ausp-2021-0015>
- Istók Béla – Lőrincz Gábor 2021b. A társadalmi változás nyelvi aspektusai. *Magyar Nyelv*. 117. évf. 1. sz. 101–104.
- Molnár Judit 2010. Szó-képekben – kép-szavakkal. *Krónika*, 2010. május 14. 11:22. https://kronikaonline.ro/szempont/konyvespolc_szo_kepekben_kep_szavakkal# (2021. 06. 03.).

- Molnár Katalin 2019. A motiválás módszertani lehetőségei a felsőfokú rendészeti képzésben. In: Hegedűs Judit (szerk.): *A magatartástudomány helye és szerepe a rendészeti képzésben*. Nemzeti Közzolgálati Egyetem. Budapest. 89–101.
- Pennebaker, James W. 2005. *Rejtett érzelmeink, valódi önmagunk. Az őszinte beszéd és írás gyógyító ereje* (ford. Ehmann Bea). Háttér Kiadó. Budapest.
- Seneca 1975. *Erkölcsei levelek* (ford. Kurcz Ágnes). Európa Kiadó. Budapest. 1. lev. 7.
- S. Horváth Géza 1971. Irodalom- és művelődéstörténeti alapfogalmak. Pannon Egyetemi Kiadó. Hüponnémata (részlet a *Megírni önmagunkat* című tanulmányból). <https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/irodalom/ch03s05.html> (2021. 06. 04.)
- Uricska Erna 2020. Rendészeti közösségi oldalak alkalmazása a szaknyelvoktatásban. *Educatio*. 29. évf. 4. sz. 653–662.
- Uricska Erna 2021. *COVIDictionary*. Words and phrases related to the global pandemic. Rejtjel Kiadó. Budapest.
- Uricska Erna – Molnár Katalin 2022. Az angol nyelvű járványszótár létrehozása szerzői és szerkesztői szemmel. HERA. Magyar Nevelés és Oktatókutatások Egyesülete Évkönyv. Megjelenés alatt.
- Z. Varga Zoltán 2020. Naplóirodalom és önéletírás-kutatás. In: Böhm Gábor – Czeferner Dóra – Fedeles Tamás (szerk.): *Bölcsész Akadémia 4*. Pécsi Tudományegyetem. Pécs. 329–358.

Abstract

Learning in 4D – Digital Didactic Diversity Discourse

The semester lasted from mid-November 2020 to mid-May 2021 was spent online in law enforcement higher education. The digital competencies and methodological readiness for online teaching of teachers left much to be desired. Realizing this, several teachers began to study distance learning by educating themselves. The researcher was curious how the colleagues were able to cope with the special challenges posed by online space, whether and to what extent it was an advantage to have a pedagogical methodological qualification. The rather innovative methodology of the research is a special diary, more precisely a discussion book. The series of the digital diary that initially started as the author's self-reflection were expanded with guest authors after five entries and a month and a half. Thus, in seven months, the ideas of twenty-eight people were formulated in fifty-two entries, from which we obtained a picture reflecting the digital didactic diversity of the entire spectrum of law enforcement training from career orientation to basic education, including individual subject groups as well. Through qualitative research, a memento of digital education that has never been experienced can be set up, which also has a therapeutic function. By reading into the dialogue of the author and the guest authors, any educator with a similar challenge can learn a lot.